Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Kuntaliiton kuulemisessa valiokunnassa 3.6.2021 liittyen HE 70/2021 vp käsittelyyn nostettiin esille kysymys rahoitusperiaatteen toteutumisesta ao. lainsäädännön yhteydessä. Perustuslakivaliokunta edellytti lausunnossaan, että hallituksen esityksen mukaisessa kuntien tehtävien eriyttämisessä rahoitus toteutuu rahoitusperiaatteen mukaisesti. Kuntaliitto otti myös lausunnossaan kantaa rahoitusperiaatteen toteutumiseen ja totesi, että Kuntaliiton tulkinnan mukaan siitä ei ole lakiesityksessä pidetty kiinni.

Kuntaliitto ehdottaa valiokunnalle rahoitusperiaatteen toteutumisen varmistamiseksi:

Ensimmäisessä vaiheessa kuntien kustannuksiksi huomioidaan seuraavat kustannuserät ja ne lasketaan mukaan valtionosuusjärjestelmään:

- Kuntien lisääntyvät hankintakustannukset niiden käytössä olevien henkilöautojen osalta 3,3 M€/vuosi koko maan tasolla (lakiesityksen mukaisesti).
- Kuntien lisääntyvät hankintakustannukset niiden käytössä olevien pakettiautojen osalta +4 M€/vuosi (kustannuksia ei ole arvioitu lakiesityksessä) *)
- Kuntien lisääntyvät kustannukset niiden käytössä olevien sähköisten henkilö- ja pakettiautojen latauspisteiden rakentamisen osalta 0,8 M€/vuosi (Kuntaliiton arvio lakiesityksen lähtötietojen pohjalta, kustannuksia ei ole huomioitu lakiesityksessä *)
- **Yhteensä n. 8 miljoona euroa vuodessa koko maan tasolla**

Toisessa vaiheessa hallitukseen esityksen 17 §:ään sisältyvän väliarvioinnin yhteydessä arvioidaan, miten kuntien lakisääteisten velvoitteiden laajentaminen sekä ajoneuvo- että palveluhankinnoissa on vaikuttanut kuntien kustannuksiin. Kuntaliitto tekee mielellään kustannusten kehityksen arvioinnin esimerkiksi yhteistyössä LVM:n kanssa.

Kustannukset ovat iso osa sähköautoihin siirtymisen kustannuksia ja edellytys lain tiukkojen vaatimusten toteuttamiselle. Lain toimeenpano ja latausinfran toteutus aiheuttavat julkiselle sektorille kustannuspainetta niin kaupungeissa, pienemmissä taajamissa kuin haja-asutusalueellakin. Kunnissa tarvitaan latausinfraa useisiin kunnan toimipisteisiin.

Lisäksi yritykset kuten taksit tarvitsevat saavutettavaa latausinfraa kuten myös vaihtoehtoisia polttoaineita käyttävä raskas kalusto. Näitä tarpeita varten on tärkeää, että fossiilittomassa tiekartassa määrittelyt tätä asiaa edistävät valtiontuet toteutuvat.

Kuntaliitto kannattaa vihreän siirtymän edistämistä, mutta kantaa huolta sen kustannusvaikutuksista erilaisille kunnille. Kuntaliitto pyytää kiinnittämään erityistä huomiota vihreän siirtymän kuntatalousvaikutusten arviointiin ja edellyttää rahoitusperiaatteen noudattamista sen toimeenpanossa.

Annamme mielellämme lisätietoa.

Johanna Vilkuna
Kehittämispäällikkö

Katariina Huikko
Johtava lakimies

Vesa Peltola
Energia-asiantuntija